

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Annonsnummer 2414

N:r 44.

Stockholm den 30 Oktober 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: $\frac{1}{2}$ år... kr. 4: 50 $\frac{1}{2}$ år... kr. 2: 50 $\frac{3}{4}$ " " " 3: 50 $\frac{1}{4}$ " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgiftningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1913, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	--	--	--	--

Lagberedningens förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning.

II.

Äktenskaps upplösning.

I lagberedningens förslag till äktenskaps ingående var förslaget att könssjukdom i smittosamt skede skulle utgöra äktenskapshinder och framkalla återgång af äktenskap den förnämsta nyheten och blir säkerligen det, om hvilket diskussionen lifligast kommer att röra sig. Förslaget om äktenskaps upplösning innehåller betydelsefulla förändringar af nu gällande lag. Längre och afmänt har det påyrkats en revision af stadgandena om äktenskaps upplösning. Skarpa anmärkningar ha gjorts mot bestämmelsen om äktenskaps upplösning genom egenvilligt öfvergifvande och aldeles särskildt mot tillämpningen af denna bestämmelse. Främst bland orsakerna till skilsmässa står nämligen egenvilligt öfvergifvande. Under perioden 1901—1910 ha enligt bifogade tabeller 4,735 äktenskap upplösts. I 2,224 fall har egenvilligt öfvergifvande varit orsaken, däraf 184 under 1901 men 294 år 1910. Vidare är stadgandet om äktenskaps upplösning på grund af oenighet mellan makarna otillfredsställande. Som bekant skola makar, som ej komma öfverens och därför vilja skiljas, först varnas af kyrkoherde och kyrkoråd, och om de ändock ej kunna komma öfverens, dömer domstol dem till skillnad till säng och säte på ett år, och vid straffpåföljd få de ej under tiden sammanflytta. Fasthålla makarna efter årets

utgång sitt beslut att skiljas, måste de vända sig till K. M:t för att erhålla skilsmässa. Emellertid kringgås dessa bestämmelser mycket ofta. Förhöret och varningen af kyrkoherde och kyrkoråd uppfattas som ett oberättigadt ingripande i det privata lifvet. För att undgå slikt obehag och för att få skilsmässa till stånd så hastigt som möjligt, komma makarna öfverens om att den ena af dem skall resa utrikes och den andra maken skall anhålla om skilsmässa på grund af egenvilligt öfvergifvande. Domstolen dömer genast till äktenskapets upplösande. Förfaringssättet är motbudande, enär det är att kringgå lagen. Det underlättar allt för mycket skilsmässorna, mången skulle kanske vid lugnare eftertanke funnit, att det goda förhållandet mellan makarna kunnat återställas om man gifvit sig till tåls. Därtill kommer, att utvägen att snabbt erhålla skilsmässa på grund af bristande öfverensstämmelse endast kan användas af den ekonomiskt lyckligt lottade, den mindre väl situerade måste genomgå den lagstadgade proceduren, och det blir de ekonomiska förhållandena, som bli afgörande för hur skilsmässa på grund af oenighet skall erhållas.

Lagberedningen föreslår nu, att i den händelse makar finna, att det ej är möjligt för dem att fortsätta samman-

lefnaden antingen på grund af oenighet eller af bristande öfverensstämmelse i karaktär och åsikter, kunna de hos domstol anhålla om separation, d. v. s. sammanlefnadens häfvande tills vidare.

Några skäl för anhållande af separation behöfva de ej framlägga för domstolen, det fordras endast att båda makarna göra anhållan för att domstolen skall bevilja densamma. Ha makarna efter ett år ej återtagit sammanlefnaden och den ene maken anhåller om skilsmässa, dömer domstolen till äktenskapsskillnad. Fördelen med det nya förslaget är, att makarna ej behöfva framlägga sitt privata lif för någon, ej ens för domstolen. Frukten för öfverligning från makarnas sida är ej att befara, såsom nu då den ena parten har blott att göra en kort utrikes resa och sedan kan skilsmässa erhållas. Enligt det nya förslaget måste de vänta ett helt år, innan domstolen dömer till äktenskapsskillnad, och under tiden finnes det möjlighet för dem att tänka öfver förhållandena och hur lifvet kommer att gestalta sig efter skilsmässan och kanske komma att inse, att det är bättre att återgå till samlifvet. Med separation är också den fördelen förenad, att makarna kunna återtaga samlifvet när hälst de vilja, utan att afvakta någon bestämd tid såsom vid skilsmässa till säng och säte.

Till separation kan domstol döma äfven på anhållan af blott den ena maken, men därvid fordras alltid att orsaken till begäran om separation framlägges. Vid fall af oenighet eller stridighet i lynnet skall i allmänhet ej ansökan om separation beviljas, då anhållan göres af den skyldige, domaren har dock rätt att pröfva fallet, enär det kan gifvas förhållanden, då den förfördelade vill hindra maken att erhålla skilsmässa och ingå nytt äktenskap, som kan för denna blifva mera passande. Vidare kan separation tilldömas på anhållan af den ene maken, om den andre ej underhåller hustru och barn, groft försummar sina plikter emot dem eller är hemfallen till missbruk af starka drycker. I nämnda fall beror det på domarens pröfning af de framlagda skälen om separation skall beviljas eller ej. Beviljas den, kan efter ett år dömas till äktenskapsskillnad.

Rörande alla de fall, där enligt det nya förslaget domstol utan föregående separation dömer till äktenskapsskillnad, må här nämnas egenvilligt öfvergifvande som orsak till skilsmässa. Som förut är framhållet, är för närvarande egenvilligt öfvergifvande den mest förekommande orsaken till skilsmässa. Införes separation komma skilsmässorna på grund af nämnda skäl att i hög grad förminska. Det kommer endast att återstå de fall, då den ene maken utan orsak öfvergifvit den andre och sedan ej återkommit. Skilsmässa afkunnas dock ej förr än den ene maken utan giltig orsak i två år undandragit sig sammanlefnaden. Har make egenvilligt lämnat hemmet, och man ej vet om han lefver eller är död, kräfvades det en tid af tre år från den tid han veterligen var i lifvet för att skilsmässa skall gifvas.

Förslaget till lag om äktenskaps upplösning upptager äfven ett nytt skäl till äktenskapsskillnad. Det har förut nämnts, att könssjukdom i smittosamt skede utgör äkten-

skapshinder och är anledning till äktenskaps återgående. Af skäl, som utrymmet ej medgifver att utveckla, föreslår lagberedningen, att skilsmässa skall kunna erhållas ifall make lider af könssjukdom i smittosamt skede och med vetskap eller med misstanke därom genom könsumgäng utsätter den andre maken för att blifva smittad. Yrkandet på skilsmässa måste dock göras sex månader, sedan make blifvit smittad. På hvad sätt den skyldige ådragit sig smittan skall ej undersökas, hufvudvikten lägges på den orätta handling den med smitta behäftade begår, då han med vetskap eller med misstanke om att han är smittad utsätter den andra maken för den sjukdom han lider af.

En viktig fråga vid ett äktenskaps upplösande äro anordningarna om boet och barnen. Enligt nu gällande lag äger boskifte rum vid upplösning genom skilsmässa med de särskilda betingelser, som uppkomma genom parternas skuld till skilsmässan. Vid skillnad till säng och säte på ett år verkställes ej boskifte, utan förvaltningsrätten öfverflyttas på den oskyldige och under vissa förhållanden på den mest lämplige. I det nya förslaget skall vid separation, som ju i flertalet fall skulle komma att ersätta skillnaden till säng och säte, egendomsgemenskapen upplösas såsom vid skilsmässa. Anledningen till förslaget är, att lagberedningen håller före, att i de flesta fall, då det dömes till separation, kommer efter ett år äktenskapsskillnad till stånd. Ur ekonomisk synpunkt håller lagberedningen före, att det är fördelaktigare att redan vid den förberedande skilsmässan egendomsskillnad äger rum. Hvad beträffar den svåra frågan om vården af barnen, sedan dom om separation eller skilsmässa afkunnats, uppställer lagberedningen den principen, att barnens intressen skola främst tillgodoses. De anordningar, som vidtagas, måste ske af hänsyn till barnens bästa, äfven om endera af föräldrarna skulle tillfogas bitter smärta. Barnens skydd är ett samhällsintresse, som står högre än individens känslor. Det nya lagförslaget ger åt domaren vidsträckt myndighet att bestämma om vården af barnen. I den händelse makarna själfva äro eniga om vården af barnen och domaren finner att barnens intressen komma att bli fullt tillgodosedda, dömer han i enlighet med föräldrarnas önskan. Kunna föräldrarna däremot ej enas, så dömer han vården af barnen till den af föräldrarna, som är bäst lämpad därför, äfven om denne skulle vara den skyldige till skilsmässan. Vissa orsaker till skilsmässa, såsom plikt-förgätenhet, dryckenskap och lastbart lif, äro dock af sådan art, att vården af barnen aldrig kan tilldelas den skyldige maken. Fördelning af barnen mellan föräldrarna kan äga rum, men anser domaren för bättre att syskonkretsen hålles samlad, dömer han därtill.

Samtidigt med förslagen om äktenskaps ingående och upplösning har lagberedningen framlagt ett förslag till införande af ett nytt rättsinstitut, nämligen adoption, hvarom här några ord må sägas. Enligt nu gällande lag är det rättsliga förhållandet mellan fosterföräldrar och fosterbarn bestämdt genom legostadgan. Som det emellertid förefinnes ett bestämdt behof att mellan fosterbarn och fosterföräldrar skapa ett förhållande af ungefär samma art som emellan naturliga föräldrar och barn har beredning-

gen föreslagit införa adoption i svensk rätt. Rätten att verkställa adoption skulle enligt beredningens förslag tillkomma hvarje myndig man eller kvinna, som fyllt 25 år. Hvad gifta makar beträffar, skola båda makarna anhålla om adoption, hustrun måste såväl som mannen uppträda som rättssökande. Genom adoptionen öfvergår föräldrars rätt och plikt på adoptivbarnet, och hvad som är mest betydelsefullt, adoptivbarnet får arfsrätt efter föräldrarna. Det är dock sörjdt för att egna barns arfsrätt ej får kränkas. I lagförslaget göres uttryckligt stadgande att finnas egna barn får ej dessas laglott lida intrång genom adoptivbarns arfsrätt. För att förebygga konflikter, som skulle kunna uppstå rörande egna barns och adoptivbarns arfsrätt, har lagberedningen föreslagit, att domaren skall vägra adoption, om makarna ha egna barn, såvida ej alldeles särskilda skäl föreligga.

Det är med tillfredsställelse man konstaterar, att lagberedningen i förslagen till äktenskaps ingående och upplösning tagit hänsyn till den moderna tidens kraf. Höjd äktenskapsålder för kvinna, förbud för äktenskaps ingående på grund af könssjukdom i smittosamt skede vittna därom. Man kan icke vara annat än tacksam, att formerna för äktenskaps upplösning, särskildt vid den förnämsta orsaken till skilsmässa, oenighet och bristande öfverensstämmelse mellan makarna, så ombildats, att de tillfredsställa såväl de etiska fordringarna som individens kraf på respekt för de intimaste förhållanden.

Med intresse afvaktas lagkommitténs fortsatta arbete på revisionen af äktenskapslagstiftningen. Målsmanskapets afskaffande är den stora reformen, som kvinnorna gå och vänta på!

Alexandra Skoglund.

Rösträttsrörelsen. En ny lokalförening för kvinnans politiska rösträtt har bildats i Trosa efter föredrag af fru Augusta Widebeck, ordförande i Södermanlands länsförbund.

Kvinnornas namninsamling i Stockholm. Från och med denna månad kunna medlemmar i F. K. P. R. arbeta för namninsamlingen med "fria listor", d. v. s. oberoende af roteindelningen insamla namn på arbetsplatser och bland bekanta. Listor jämte tryck till utdelning erhållas å namninsamlingsbyrån, Lästmakaregatan 6, 3 tr. Stockholm. Se vidare annons i dagens nummer.

Arbeta för namninsamlingen!

Tag listor och insamla namn på arbetsplatser och inom bekantskapskretsen!

"Svenska konstnärinnors" utställning i Wien.

Wien 23 oktober 1913.

Det var en den mest glänsande vernissage, som någonsin ägt rum hos Wiens konstnärinnor, och man kände, att det var en alldeles särskildt festlig och glad anledning, som sammanförde de talrika besökandena i wienkonstnärinnornas hus. I spetsen för de svenska och wienkonstnärinnornas utställningsbestyrelse, såsom hederspresident, gjorde hans excellens friherre Joachim Beck-Friis, Sveriges minister i Wien, på det älskvärdaste sättet *les honneurs*. Det var ett rendezvous för Wiens intellektuella och förnäma värld. Där märktes vår utrikesministers gemål, grefvinnan Berchtold, ståthållarens för Niederösterreich fru, baronessan Bienerth, vidare de officiella representanterna för konstdepartementet i undervisningsministeriet, för muséer och konstgallerier, framstående konsthistoriker samt pressrepresentanter, särdeles fulltaligt företrädde.

Det gick som en ström af sympati mellan svensk egenart och wienskt kynne, något som redan spårades helt lätt i de yttre dekorationerna. En af de svenska utställarinnorna yttrade också med mycken värme: vi ha redan på dessa få dagar profiterat mycket af Wien och komma vid våra utställningar hemma att använda oss af dessa vackra stores, de draperade socklarna och graciösa nischerna. För mycket af lokalt Wieninflytande skulle dock kunna verka störande på en utställnings specifika karaktär, besökarnas uppmärksamhet kan genom rent arkitektoniska och måleriska effekter, genom möbler, kuddar, tyger, motiv och ornament dragas bort från de egentliga konstverken. Vid denna utställning föreligger emellertid på intet vis någon fara härför.

Det är allvarlig konst, som här funnit sitt uttryck i marmor och brons, i målning, grafik och miniatyrer, en konst, som ger oss mer än den stora konstmarknadens populära massproduktioner, därför att den skapar fram något ur ett besjäladt inre, emedan den knyter vid det bästa i folkkyntet och har sin rot i gammal tradition — och dock är påverkad af modern ande. Kanhända är det det största lof man kan gifva dessa i Wien representerade konstnärinnor, att man ej kan räkna dem till någon särskild grupp, ej kan etikettera och stämpla dem. Lika litet som man kan tala om en hembygdskonst i trängre bemärkelse, om en vid den egna torfvan bunden konst, lika litet förräder sig hos dem atmosfären från Parissalongen eller en München-Darmstadt riktning. Kanhända spåras dock något af allt detta, men ur det egna till sitt eget förarbetade, och hvad som därur uppstått är denna stilla och höga konstform, som afvisar det oväsentliga, som föraktar den larmande yttervärldens inflytelse för att, helt försjunken i sig själf, skapa egna konstverk.

Låt oss börja med den älskvärdaste men till omfånget minsta konsten, miniatyrerna. Icke endast den mästertliga fulländningen är det, som kommer oss att åter och åter vända tillbaka till Fanny Hjelm's monter, vi söka också att ur de fina elfenbensbilderna trolla fram hela lef-

Pellerins Växt-Margarin

ersätter det finaste mejerismör.

nadsöden. Huru dessa goda, milda gamla fruar ur förnäma patricierhus lefvat, älskat och lidit, resignerat och tillbringat en lugn och glad ålderdom. Något af forna tiders kvinnoöden med dess stumma tålmodighet läses fram ur dessa fårade ansikten, ur det vemodiga leendet och de talande ögonen, som förråda mera än munnen någonsin sagt med ord.

Och barnen sedan! Skrattande glada och friska — och så väluppfostrade. Barn, som man så väl ser ha kommit från den "goda barnkammaren", och hvilka med ögonen lysande under de öfver pannan nedfallande hvitblonda lockarna le emot oss. De yngre kvinnorna äro något mera konventionella och tillika mera opersonliga, däremot finna vi bland de manliga porträtten ansikten med starkt utpräglade karaktärer.

Dessa miniatyrer ha betecknats som utställningens pärlor, märkvärdigt nog samtidigt med profven på den till dimensionerna alldeles motsatta konstarten — skulpturerna. Ida Thoresen, den stora svenska skulptrisen, är här företrädd med några af sina bästa arbeten. Hon anser själf, att det monumentala är hennes egentliga uttryck, och i sanning, om någonsin en stor uppgift lyckats, så är det "Soldyrkarens" kolossalstaty. Den som haft tillfälle att i sollandet Indien, på de heliga platserna i Benares vid Ganges strand, betrakta de af andlig hänryckning rysande pilgrimerna när de stiga ned i den heliga floden skall återfinna uttrycket, hufvudets hållning, åtbörderna, de seniga, välformade gestalterna återgifna i marmorn och känna sig återförflyttad i denna aflägsna värld. Vid sidan af denna klassiska skapelse träda Troili-Petterson, Milles, Nordin, Frumerie, Sprinchorn, Benedicks-Bruce och Matton fram i sin personliga egenart och visa en förvånande mångsidighet i konstnärliga uppgifter och den tekniska framställningen af dessa.

En af utställningens starkaste individualiteter är obestridligt den med 18 träsnitt företrädda konstnärinnan Eva Béve. De enklaste ämnen få genom den lustiga otvungenheten, det käckä öfvermodet i uppfattningen, tonens värme en alldeles särartad prägel. Öfvergången till taflorna, bilda Elsa Ericsons behagliga små akvareller, som framställa en svensk sägen för bokillustration, samt Tyra Kleens färglagda teckningar, raderingar och kolteckningar, hållna i ett kraftigt manér.

Och nu till taflorna! Här är det Goetheska ordet på sin plats "Wer vieles bringt, wird jedem etwas bringen". Här finns bland porträtter något för hvarje Liebhaber; sannerligen, när man, för att blott nämna de allra första, söker ut Hilda Heymans alltigenom originella själfporträtt, Elisabeth Barnekows pregnant porträtt af skulptören Boberg, och Hildegard Thorells taflor, så kan man väl säga, att svenskorna i sin porträttkonst framgångsrikt kan täfla med öfriga stora porträttmålare.

Det finns en annan pol, kring hvilken intresset koncentrerar sig, och det är landskapstaflorna. När man talar om landskap, kommer främst Anna Boberg Scholanders namn på läpparna. Henne ha vi att tacka för de härligaste stämningsbilder af det nordiska landskapet, framför allt den alldeles oförljkenliga "Solnedgång i Lofoten".

Skada blott, att salarna ej äro tillräckligt stora, den verkar något tryckande, och man skulle önska att genom rummens bättre proportioner kunna på ett bättre sätt få njuta af taflorna, af blicken ut öfver hafsytan och de branta klippornas höjd.

Till de särskilda favoriterna räkna vi Ida von Schulzenheims djurbilder, bland hvilka man finner små mästerverk, vidare de från fädernejorden förkomna fiskarbyarna af Knäffl-Granström. Till de bästa landskapsmålarinnorna hör Charlotte Wahlström, hvilkens "Afton" genast inköptes och som står jämbördig vid sidan af Märta Tynells poetiska "Slutackord".

Vilja vi sammanfatta wienkonstkritikernas dom, så blir det i följande ord: Det är alltigenom ärligt arbete, personlig känsla, själfständiga studier, frisk humor, paradt med kvickhet, satir och ett starkt nationellt inslag, som karaktärisera denna utställning, hvilken vi wienare ha att tacka för så mycket.

Olly Schwarz.

Kvinnorna och pensionsnämnderna. I Stockholm ha som ledamöter af pensionsnämnderna insatts: fru Lilly Laurent, fröken Dagmar Svensson, fröken Nora Staël von Holstein, praktiserande läkaren Hedda Andersson, fru Elin Engström, fröken Ingrid Sundström, fru Hulda Karlson, fru Ruth Gustafsson, fru Karin Fjällbäck-Holmgren, fru Agda Östlund, fröken Eva Anderberg, fröken Emmy Peterson, fröken Ida Gadd, fröken Anna Åbergsson, fröken Gerda Meyerson, fröken Mina Jägerstedt, fröken Eugenie Sundholm, folkskollärarinnan Augustta Hellberg, barnavårdsinspektör Anna Lindhagen, fröken Anna Masreliez, folkskollärarinnan Cecilia Sahlin, föreståndarinnan Alette Béen, folkskollärarinnan Maria Olsson, fru Anna Carlman, typografen Sara Magnusson, kontorsbiträdet Anna Johansson, folkskollärarinnan Ida Johansson, fru Hanna Ljungberg, fru Ester Elfstam, fröken Märta Berg, rosettsömmerskan Wilhelmina Lindegren, regeringsrådinnan Ebba Lindstedt, bryggeriarbeterskan Helena Stålander, fru Anna Miliander. Suppleanter blefvo: folkskollärarinnan Amalia Murray, klädsömmerskan Frida Jansson, damskrädderiidkerns Anna Pettersson, praktiserande läkaren Alma Sundquist, fröken Eva Liljenstolpe, fröken Signe Rosenberg, fröken Mathilda Staël von Holstein, fru Karin Sundström, folkskollärarinnan Therese Rosberg, fru Anna Lisa Hansson, fru Alma Tengdahl, folkskollärarinnan Augusta Rietz, fröken Ebba Danelius, fröken Ingeborg Walin, fru Anna Fries, modisten Ester Jägerstedt, fröken Maria Lindfeldt, fröken Clara Wahlström, assistenten Manda Elisabet Hökerberg, fröken Emma Kruse, folkskollärarinnan Hilda Strandberg, fröken Svea Sjöholm, fattigvårdsinspektris Ingeborg Breden.

Som bekant har hufvudstaden uppdelats i 30 distrikt, och ehuru förteckningen på de kvinnliga nämndedamöterna i första ögonblicket nog kan förefalla ganska lång, ha kvinnor icke insatts i alla nämnderna. Vid debatten, som föregick valen i Stockholms stadsfullmäktige, påpekades också från ett par håll, att proportionen mellan manliga och kvinnliga ledamöter ej vore den riktiga, hvar och en af de 30 nämnderna består af 6 personer, och då finner man ju, att procenttalet hvad kvinnorna vidkommer är ganska lågt. Detta upphjälptes ej, såsom dr Karolina Widerström påpekade, genom att en del kvinnliga suppleanter satts in, då i endast få fall dessa komma att träda i funktion.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

"The Princess".

Då Tennyson skref sin år 1847 utgifna poetiska berättelse *The Princess*, behandlade han en social fråga, som han länge burit i tankarna, frågan om kvinnans högre uppfostran.

Det är säkerligen ingen tillfällighet att denna dikt, skriven af en man med så aristokratisk läggning och som förut hållit sig så förnämt fjärran från hvardagslivets intressen, skådade dagen i det af en kvinnlig monark styrda England. Drottning Victoria och hennes gemål utöfvade genom sin allvarliga uppfattning af lifvet och sin starka ansvarskänsla personligen ett mycket stort inflytande på sin omgifning, och detta inflytande spred sig i allt vidare kretsar genom nationen. De högre klassernas kvinnor började efter drottningens exempel intressera sig för de fattiga och olyckliga och kommo så i kontakt med problem, som tvungo dem att se bristerna i deras egen uppfostran. Det uppstod öfverallt en sträfvan mot något högre, åskådningssättet förändrades så småningom, och framför allt ställdes kvinnan på ett annat plan genom inflytandet från en konungafamilj, så himmelsvidt olik hvad man varit van vid under Georgarnes tidevarf. Victoria hyste ett varmt intresse för bildningen, och tidigt i hennes regering inträffade den renässans i engelsk flickuppfostran, som för alla landets döttrar öppnade väg till kunskap. Samma år som Englands första högskola för kvinnor, *Queen's College* i London grundades, utkom *The Princess*.

Som ett aktuellt och betydande inlägg i en allvarlig samhällsfråga kan dikten aldrig betraktas, och har väl ej heller varit ämnad såsom ett sådant. Men den har sin betydelse såsom symptom, och den har också kallats »en häröldssång för den högre kvinnoupפוstran». Den har å andra sidan tagits allt för allvarligt af dem, som ogilla lek med ett ämne, hvilket för dem synes kräfvat djupare argumentering. Tennysons behandling af frågan är i full öfverensstämmelse med hans läggning, han var ingen djup tänkare, ingen klarsynt siare, som spejade ut öfver tiderna; hans diktning står snarare i drömlandets skimmer än i realitetens skarpa ljus. *The Princess* är en romantisk, halft allvarlig, halft skämtsam lek med tankar, som började röra på sig och hörde den kommande tiden till.

Prinsessan Ida har sedan barndomen varit förlofvad med prinsen i grannriket, men då hon växer upp, vägrar hon att infria sin del i äktenskapskontraktet. Hon vill i stället arbeta för sitt köns uppfostran, göra den högre bildningen tillgänglig för kvinnan, så att hon gent emot mannen och inom äktenskapet skall kunna intaga en andligen friare ställning än hittills. För detta ändamål grundar hon ett universitet för kvinnor i en aflägsen del af sin faders rike, ett förnämt och mycket engelskt universitet, där arkitektur och trädgårdskonst gjort sitt allra

yttersta. Men prinsen och hans två närmaste vänner, af hvilka den ena har en syster vid universitetet, förkläda sig till flickor och låta skriva in sig som studenter, med risk att med lifvet få betala sitt brott mot förbudet för män att beträda det helgade området. Bedrägeriet blir hastigt nog upptäckt, såsom man också måste vänta sig, och missdådarna med harm och förakt bortdrifna. Prinsens fader förklarar prinsessans fader krig för att tvinga Ida att uppfylla kontraktet; men man kommer öfverens om att afgöra tvisten genom en strid mellan femtio utvalda kämpar från hvardera sidan.

Prinsen blir svårt blesserad, och prinsessan Ida besluter sig för att vårda de sårade, både landsmän och fiender, i sitt universitet, som nu förvandlas till sjukhus, sedan de flesta af de unga förskrämda flickorna visligen skickats hem. Prinsessan stannar emellertid kvar för att vårda den besegrade prinsen och läser poesi för honom — hon drages till honom, blir förälskad i honom, öfverger sitt universitet och gifter sig med sin barndoms försmädd trolöfvade. Äfven för prinsens båda vänner slutar äfventyret med bröllopsklockor.

Tennyson har sålunda för sin del kommit till den icke alltför epokgörande slutsatsen, att kärleken hos kvinnan triumferar öfver alla storhets- och frihetsdrömmar och att äktenskapet är bättre för henne än ett lif ägnadt åt mera teoretiska ideal. Prinsessan Ida, »all skönhet samlad i en kvinnas gestalt», och två af de unga och sköna kvinnorna lämna universitetet för att följa de tre inkräktarna till altaret — *Lady Blanche*, den åldrande och förbittrade kvinnan, som »varit gift och därför känner mannen», är den enda, som blir prinsessans sträfvanden verkligt trogen.

Men hvad kunde också Tennyson, *Guineveres* och *Elaines* skald, veta om lifvets bittrare verkligheter, hvilka snart nog under de kommande decennierna gjorde sig allt kännbarare för kvinnorna; eller om de många kvinnor, som icke äro sköna konungadöttrar, de många ensamma hjältinnorna, som bära sin del af lifvets hedersamma, om än obetydliga och föga hedrade arbete? Hans uppfattning var ju tidens, och han kunde så mycket mindre frigöra sig därifrån, som hela hans läggning gjorde just den ställningen gentemot kvinnan till den för honom naturliga. Den som skriver *Idylls of the King* böjer ju chevalereskt ett knä för kvinnan men glömmar aldrig mannens öfverlägsenhet; han minns också, att i denna förträffliga värld, där allting på sistone för en skald och drömmare ordnar sig till en tillfredsställande afslutning, kvinnan af Gud skapats »för mannen, för världens förbättrande och för dess tillväxt».

År 1847 lästes prinsessan Idas många flammande tal om kvinnokönets naturliga höghet säkerligen flerstädes med undran och farhåga. På oss, som sett hela frågan omflyttad på annan mark, gör dikten

För Linneutstyrslar!

Stort urval af Broderier, Knypplade Spetsar, Trädspetsar, Valenciennes, & Hvita Tyger till billigaste priser.

Beställningar å Linneutstyrslar emottagas och utföras förstklassigt.

De Förenade Spetsfabr. Försäljningslokal, Grefthuregatan 13 (Hörnbnitiken).

**Saisonyheter i största urval
Dräkter & Kappor Billiga priser**

SIGRID HANSÉN.

29 Wästerlånggatan, Drottninggatan 53.

närmast intryck af en vacker och lustig saga, som man icke bör syna i sömmarna för att leta efter dess filosofi och icke heller söka lokalisera alltför noga i tid och rum, man skulle vilja tänka sig Mid-sommarnattsdrömmens ouvertüre spelad, innan ridån går upp för de lekfullt allvarliga scenerna.

Som dikt betraktad och rent språkligt är *The Princess* ett utsökt prof på Tennysons mästertliga blankvers. Skildringarna af universitetet och landskapet, de akademiska ceremonierna och icke minst alla »sweet girl graduates» med prinsessan i spetsen äro fyllda af samma glans som det bästa i Idyllerna.

Människorna däremot sakna lif och verklighet. Den visa och värtaliga prinsessan Ida, af Tennyson själf högt skattad såsom karaktär, är med sina långa retoriska föredrag litet för mekaniskt konstruerad. Mest mänsklig är hon, då hon af sin vrede låter hänföra sig till ganska kraftiga invektiv, såsom då hon förebrår sina studenter deras hufvudlösa beteende vid den fientliga härens anmarsch. Det är inga tama ord hon väljer för sin målning af deras framtid som onyttiga sladderskor, »beständigt trälar i hemmet och narrar borta». Det är ju också förlåtligt, att hennes bitterhet sjöd öfver, då hon såg sig sviken af dem hon ägnat sitt lufs arbete. Prinsen är midt i all sin ridderliga käckhet och sin svärmiska tillbedjan ibland otroligt snusföruftig. Den mest lefvande figuren är kanske Idas far, den lille hopskrumpne kungen, som hyser stor respekt för sin viljestarka och mångordiga dotter men i alla fall tar mod till sig och läser lagen, då hon i hans tycke visar sig alltför okvinnligt hård. I förbigående förargar han sig öfver att han till detta ofruktbara ändamål afstått sitt sommarslott, där han förr i frid och ro druckit sitt vin och spelat schack under träden.

Vid en senare omarbetning af dikten insköt skalden mellan dess olika afdelningar de lyriska smådikter, som kanske mer än berättelsens intresse hjälpt till att hålla *The Princess* kvar i det allmänna medvetandet. Några bland dessa höra till det yppersta i Tennysons hela lyriska diktning. Han har säkert aldrig skrivit något mera utsökt i melodi och stämning än den drömlika nocturne, som börjar:

»Now sleeps the crimson petal,
now the white;
Nor waves the cypress in
the palace walk —»

Det är den dikten och några af dess likar som gjort att Tennyson kommit att nämnas på den dag då man talar om Keats.

Anna Lamberg Bruun.

Mot reglementeringen af prostitutionen.

En deputation, bestående af representanter från olika kvinnoföreningar, har uppvaktat stats-, civil- och justitieministrarna, hvarvid öfverlämnades en skrivelse från kvinnornas abolitionistkommitté jämte den vid kvinnomötet i K. F. U. K:s hörsal i våras fattade resolutionen i reglementeringsfrågan, undertecknad af 19 olika föreningar.

Statsministern var af opasslighet förhindrad att närvara, men deputationen mottogs af civil- och justitieministrarna. Civilminister Schotte förklarade därvid, att som ännu ej alla utlåtanden i frågan inkommit till medicinalstyrelsen, är det ej troligt att frågan kan komma upp till behandling vid 1914 års riksdag. Han lofvade dock att regeringen skulle göra hvad den kunde härför, men har ansåg att det vore antagligt att frågan först vid 1915 års riksdag kunde komma till behandling.

Den i skrifvelsen intagna resolutionen har följande lydelse:

Kvinnor af skilda stånd och arbetsområden, samlade till möte i K. F. U. K:s hörsal i Stockholm den 19 april 1913, uttala en kraftig protest mot det s. k. reglementeringssystemet, hvilket, redan länge utdömdt ur moralisk, social och juridisk synpunkt, nu yttermera genom af Kungl. Maj:t tillsatta kommitterades utredning visats sakna det sanitära värde, som gångna tider tillmätt detsamma.

Vi protesterar äfven emot det af den Kungl. kommitténs majoritet framställda önskemålet att lösdrifvarelagen skulle förklaras äga tillämpning på de s. k. helyrkesprostituerade kvinnorna. Ty med denna dess tillämpning skulle det icke bli det lastbara lefvernet såsom sådant som komme att bestraffas, utan endast en viss grad därpå hos vissa personer. Och det är vidare att förutse, att samma tillämpning skulle framskapa skenyrken såsom skyddande förklädning för de prostituerade, hvaraf följden skulle bli ett ytterligare nedpressande af redan nu allt för låga arbetslöner.

Slutligen vilja vi betona, att enligt vår mening de åtgärder samhället finner sig böra vidtaga till förekommande af de smittosamma könssjukdomarnas spridning böra utan våld riktas mot båda könen.

Under uttalande af vår anslutning till de båda reservanternas i den kungl. kommitténs professor J. E. Johanssons och direktör O. Westerbergs i betänkandet framlagda åsikter vilja vi uttrycka den förhoppningen, att regering och riksdag vid sina besluts fattande i denna sak måtte bygga på det förslag dessa reservanter framlagt.

Kvinnornas Abolitionistkommitté har vidare skickat ut ett upprop, Till Sveriges kvinnor, en vädjan till hvar och en att på sin plats och i sin stad väcka en kraftig opinion mot reglementeringen af prostitutionen.

Undertecknade, heter det i uppropet, som vid ett möte i Stockholm den 31 mars 1913, af ett 20-tal ombud från skilda kvinnoföreningar fångo i uppdrag att söka få till stånd en kraftig opinionsyttring bland kvinnorna i hela vårt land, i frågan om prostitutionens reglementering, rikta härmed en varm vädjan till Eder att Ni inom Eder förning och i Edert samhälle ville verka för att väcka en opinion bland kvinnorna i denna sak.

Vi hafva tänkt att denna opinionsyttring skulle föregås

Annonsera i DAGNY!

af upplysning i frågan, genom föredrag och litteraturspridning under nästkommande höst,

- 1) inom de olika föreningarna,
- 2) genom offentliga kvinnomöten.

För att dessa sistnämnda skola blifva så stora och imponerande som möjligt hafva vi tänkt, att det skulle vara lämpligt, att på hvarje plats bilda en centralkommitté, bestående af medlemmar från de kvinnoföreningar, som finnas å orten, och bedja vi Eder därför att äfven verka för att en sådan kommitté må komma till stånd i Edert samhälle.

Vid de offentliga mötena böra resolutioner fattas, hvilka under nästkommande vinter skola tillställas regeringen.

Resolutionsförslag, antaget i Stockholm vid ett stort kvinnomöte den 19 april 1913 i K. F. U. K:s hörsal, medsäendes, jämte en förteckning på de böcker, som kunna rekvideras genom kvinnornas abolitionistkommitté. Uppropet "Till Sveriges kvinnor" erhålles gratis genom kommittén i och för massspridning.

Vi uttrycka den förhoppningen, att vår vädjan skall väcka genklang hos svenska kvinnor och vi vilja tro på en liflig anslutning och enig samverkan i denna för hela vårt land så viktiga fråga.

Upplysningar, rådfrågningar och meddelanden om de för frågan nybildade kommittéerna, samt rekvisitioner af nedan angifna böcker ställas till Kvinnornas Abolitionistkommitté, adress Smålandsgatan 20, Hvita Bandets exp., Stockholm, dit äfven fattade resolutioner böra insändas.

Uppropet är dateradt Stockholm i maj och under-tecknad: Kvinnornas Abolitionistkommitté, Ebba von Eckerman, ordf., Maria Sandström, v. ordf., Anna Roos, Erica Ström, Selma Billström, Florence Ash-ton-Westerberg.

Litteraturförteckningen upptar: I reglementeringsfrågan (Den Kungl. kommitténs lagförslag jämte reservationer), hvilken utlämnas gratis, Reformen och Skenreformen, pris 25 öre, Några synpunkter ang. lagförslag i en af våra största kvinnofrågor, pris 25 öre, Samhällsskydd, pris 40 öre, "Till Sveriges kvinnor", utlämnas gratis. Vid köp af 10 ex. lämnas 10 % rabatt.

I Kristianstad pensionsnämnd har invalts stadsfullmäktigen fröken Anna Lundqvist och som suppleanter stads-sjuksköterskan fröken Valborg Berg och kontoristen fröken Sofia Öberg.

Insänd litteratur.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Kristina af Lothringen**. Af *Borge Janssen*. Bemyndigad öfversättning från danska originalet af *Axel Nihlén*.

Tidens förlag, Stockholm: **Kvinnan och socialismen**. Af *Aug. Bebel*. Öfversättning från senaste bearbetade tyska upplagan (131:sta—135:te tusendet). Tredje upplagan.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Samlade dikter af Carl Snolksky**. I. Nationalupplaga. — **Den sofvande staden**. Nutidsroman af *Annie Åkerhielm*.

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller 7½ öre pr mm.)

Bättre flicka

som genomgått hushållsskola önskar plats i god familj i Göteborg eller dess närhet. Svar märkt »Familjemedlem», Kiosken, Järntorget, Göteborg.

Bättre flicka

önskar mot lön plats i familj med hem i Sthlm eller dess närhet. Van vid husliga sysslor samt finare handarbeten och något sömnad. Svar till »Familjemedlem», Linköping, p. r.

Elever

som genomgått 3—4 mån. kurser å Ölands Husmoderskola önska platser i goda hem; äfven att förestå mindre hem på egen hand. Adress: Ölands Husmoderskola, Stora Rör.

Dam med gedigna språkkunskaper

(tre språk) van vid öfversättn., maskinskrifverska, stenograf, u:m. betyg och referenser, söker plats som sekreterare eller korrespondent. Svar till »G. F. 78», Sv. Dagbl. Hufvudkontor, Stockholm.

20-årig,

bättre flicka önskar plats att som medlem af familj hjälpa till med förekommande hushållsgöromål. Någon lön önskas! Svar under sign. »A. S.» Marielund, Gnosjö.

Bildad tyska

önskar förestå hushållet eller som sällskap åt lärarinna eller annan bildad dam. Svar till »N. P. 22», Malmö, p. r.

En 23-årig flicka

önskar plats helst som barnfröken eller att sköta äldre herre eller dam. Är något kunnig i sjukvård samt husliga sysslor. Svar till »Helst på landet». Postk. Viktoriag. Gtbg.

Enkel, anspråkslös flicka

söker i nov. plats i godt hem för att hjälpa husmodern med hemmets skötande. Vill gärna anses som familjemedlem men någon lön önskvärd. Svar till »Skånska» p. r. Åkarp.

Examinerad slöjdlärarinna

med goda betyg önskar plats antingen i skola som vikarie eller bitr. lärarinna, eller i hemslöjdsaffär eller familj. Svar till »Slöjdlärarinna» Almkullen, Hörby.

LEDIGA PLATSER.

För en kvinnlig trädgårdsmästare,

fullt kompetent att på egen hand förestå och sköta en större frukt-trädgård, vinkast o. köksträdgård, finnes plats nu genast i västra Sverige. Svar med betygsskrifter o. löneanspråk inlämnas till »Kvinnlig trädgårdsmästare», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Bättre.

verkligt anspråkslös flicka, frisk, ordentlig och pålitlig samt med fint sätt, får plats som barnfröken till 24 okt. i officersfamilj att sköta tre barn, ålder 6, 7 och 2½ år. Bör vara sykkunnig. Den som ej kan förete de bästa rek. göre sig ej besvär. Svar med foto och betygsskrifter till Friherrinnan Funck, Skönberga.

Småskolläraryrketjänsten

i Östra Torp (Malmöhus län) ledig 1 januari 1914. Två slöjdgrupper för närvarande. Läkarebetyg fordras. Ansökan före 15 november 1913. *Skolrådet.* Adr. Östra Torp.

En seminarieutbildad lärarinna

helst musikalisk och om möjligt äfven kunnig i kindergartenundervisning, erhåller plats som lärarinna vid Södermanl. Läns uppfostringsanstalt för sinnesslöa. Anstalten är belägen cirka 7 kilometer från Strängnäs. Platsen skall tillträdas i början af januari 1914. Lönen utgår med 500 kr. pr år med 3 ålderstillägg å 100 kr. efter resp. 5, 10 och 15 års tjänstgöring. Dessutom bostad och fritt vivre samt delaktighet i pensionskassan, 3 mån. ömsesidig uppsägning. Ansökningar, ställda till »Styrelsen för sinnesslöanstalten», jämte betyg och rekommendationer, sändas till Föreståndarinnan före den 3 nov. adr. Skolan, Löt, Malmby.

Vikarier. lärare (lärarinna)

anställes i Hägrasands folkskola för en termin, räknat från den 1 jan. 1914. Sökande därtill böra inlämna sina ansökningshandlingar före den 1 dec. 1913 till skolrådsordföranden i Tjällmo skoldistrikt, adr. Tjällmo. Lön efter lag.

Tjällmo den 13 oktober 1913.

Fr. G. Allard.

Skolrådets ordförande.

Sjukvikariat

i Hanebo församling (Gäfleborgs län) under återstoden af höstterminen sökes ofördröjligen af folkskol-lärare(-inna), eventuellt småskollä-rarinna, hos skolrådet i Hanebo, adr. Kilafors.

Hanebo den 13 oktober 1913.

Skolrådets ordförande.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning
(Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10-4),

som under garanti af Stockholms Enskilda Bank åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å in-teckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att in-teckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad in-teckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter Stockholms Enskilda Bank därigenom uppkommen skada.

Förvaringsafgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

**Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!**

ROHTLIEB & COMP.

Innehafvare:
Översättarinnan Emilie Kullman.
Kontor:
Nybrogatan 26, Stockholm.
Prima Anthracit i olika krossningar.
Hushållskol, Cokes,
Marie-Briketter till billigaste priser.
Riks. Tel. 4062. Allm. Tel. 7839.

**Föreningen för Kvinnans Politiska Röst-
rätt i Stockholm.**

Namninsamlingsbyrån, Lästmakaregatan 6 3 tr., A. T.
10133, öppen hvardagar kl. 3-5 e. m., måndagar och onsdagar
äfven kl. 7-8 e. m.

OBS! Listor utlämnas numera äfven till icke besökare.

**Kvinnliga
arbetsområden.**

Utbildningskurser m. m.
Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**
48 Klarabergsgatan.

A. B. Nordiska Kompaniet.

**Textilafdelningen Thyra Grafström
Stockholm.**

**Permanent utställning af
färdiga och påbörjade arbeten
samt material.** Råd vid in-
redning af våningar m. m.

Undervisning

i Italiensk spets- och annan konstsöm.

Ständigt på lager därtill hörande material:

Svensk, Fransk och Bömisk Spetstråd.

- - - Rikt urval af Spetsmönster. - - -

Vid behof af
KNIFVAR
Tänk såväl på kvalitén som priset!
Ett stort sakkunnigt urval finnes hos
GRFEYCHTING
STOCKHOLM
46 DROTTNINGGATAN
Stockholms första Eskilstunabod.
Väl sorteradt lager af metallvaror.

*"En svensk symaskin
bör finnas i hvarje
svenskt hem."*

Utomordentligt lätt gång, myc-
ket stor hastighet, korta nålar,
största hållbarhet mot slitning
samt stor spole äro de för-
nämsta egenskaperna hos

Husqvarna
Central Bobbin
Symaskiner,

som på grund häraf alltid ar-
beta till sin ägares belåtenhet.

OBS! Förmånliga afbetalningsvillkor.

Goda lektioner

i språk, bokhålleri, stenografi, musik, plastik, målning,
konstslöjd, handarbeten, matlagning m. m. Se Kvinnligt
Yrkesregister 1913. Erhålles å registrets expedition, Rege-
ringsg. 65, samt i boklådorna. Pris 1 kr. Porto till lands-
orten 20 öre.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Lagberedningens förslag till lag om äktenskaps ingående
och upplösning. II. Af Alexandra Skoglund.

"Svenska konstnärinnors" utställning i Wien. Af Olly
Schwarz.

"The Princess". Af Anna Lamberg Bruun.

Mot reglementeringen af prostitutionen.

Notiser.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**